

ПАМ'ЯТКА ДЛЯ ДОСЛІДНИКА НАПИСАННЯ НАУКОВИХ ПРАЦЬ В АКАДЕМІЧНОМУ ПІДСТИЛІ НАУКОВОГО СТИЛЮ

Дисертації, монографії, наукові статті, інші види наукових робіт пишуться в академічному підстилі наукового стилю.

НАУКОВІЙ ПРАЦІ, НАПИСАНІЙ В АКАДЕМІЧНОМУ ПІДСТИЛІ, МАЮТЬ БУТИ ПРИТАМАННІ:

- ✓ обов'язкові елементи (постановка проблеми, аналіз останніх досліджень і публікацій, мета, виклад основного матеріалу, висновки);
- ✓ обґрунтовані результати дослідження, які мають наукову новизну;
- ✓ грамотна та багата на синоніми мова;
- ✓ структурованість, тобто наявність певних блоків / підрозділів / підзаголовків / параграфів, а також виділення ключових фрагментів;
- ✓ логічна побудова, наявність смислових зв'язок та переходів, доречних мовних кліше.

Приклади мовних кліше, які доречно використовувати в науковій праці

При окресленні актуальності теми роботи:	<p>Проблема А:</p> <ul style="list-style-type: none"> • є надзвичайно актуальною; • є недостатньо вивченою; • викликає чимало дискусій; • не була предметом спеціального дослідження; • потребує в наш час особливої уваги; • не набула остаточного розв'язання
При формулюванні мети	<p>Метою дослідження є:</p> <ul style="list-style-type: none"> • установити зв'язок...; • визначити поняття ...; • виявити закономірності розвитку явища ...; • здійснити класифікацію об'єктів...; • сформулювати пропозиції...; • змодельовати концепцію, теорію, узагальнений соціальний портрет правопорушника...
При цитуванні положень нормативних актів	<ul style="list-style-type: none"> • відповідно до приписів постанови ...; • згідно з положеннями Закону України «...»; • як зазначено в указі...; • наказом Генерального прокурора врегульовано ...
При наведенні інших думок	<ul style="list-style-type: none"> • на переконання А. / на думку А.; • як зазначає / зауважує / указує Б. ...; • викликає інтерес підхід Н. ...; • небезпідставним є судження К. щодо...; • у досліджуваному питанні М. дотримується позиції, згідно з якою..., однак П. виражає протилежну думку, а саме...
При викладі кількох аргументів в обґрунтуванні позиції	<ul style="list-style-type: none"> • по-перше, ...; по-друге, ...; по-третє...; • насамперед...; також ...; насамкінець ... • найперше, ...; крім того, ...; далі, ...; крім вищезазначеного, ...; нарешті, ... (формула проф. М. І. Бажанова)
При послідовному викладі зв'язаних думок	<ul style="list-style-type: none"> • з одного боку...; з іншого боку....; • як уже було зазначено вище..; • у зв'язку з цим...; • характеризуючи явище А, слід детальніше приділити увагу ...; • якщо ..., то це означає ...
При формулюванні особистої позиції	<ul style="list-style-type: none"> • вбачається / уявляється / видається ...; • на наш погляд / на нашу думку / на наше переконання...; • вважаємо доречним ...
При формулюванні висновків	<ul style="list-style-type: none"> • таким чином, із вищезазначеного дослідження випливає... ; • на підставі цього можливо дійти висновку про...; • з огляду на наведене можливо стверджувати, що...

Поради до написання наукової праці в академічному підстилі

1. Академічний підстиль наукового стилю письма передбачає **використання термінів та не включає розмовні слова.**

2. Слід додержуватися **об'єктивного, нейтрального, поміркованого та безособового характеру викладення думок, уникаючи емоційності.**

3. У науковій роботі **варто уникати займенників «я», «він»/«вона».**

Якщо мова йде про власну позицію автора, використовуються форми «**вважаємо**», «**на наше переконання**», «**вбачається доцільним**», «**уявляється обґрунтованими**» тощо. При цьому використання форм множини характерне як для наукових праць, написаних у співавторстві, так і для дисертаційних робіт, що вказують на позицію автора та його наукового керівника/консультанта.

Якщо йдеться про позицію інших дослідників, варто зазначати їх ініціали та прізвище («**на думку А. М. Климчука...**», «**О. П. Караванська вважає, що...**»), прагнучи до індивідуалізації особи та уникаючи безпідставного знеособлення (наприклад, такого як: «**на думку деяких вчених...**», «**окремі дослідники вважають...**» тощо).

4. Наукова праця має бути написана з дотриманням **етичних принципів щодо критики.** Зокрема, **критичні зауваження необхідно подавати в коректній формі, уникаючи маніпуляцій.** Негативними прикладами у цьому контексті є:

- неправий А. Т. Тимчук у визначенні ...;
- позиція Ю. В. Співаченко щодо розуміння явища А. не витримує жодної критики;
- безглуздо виглядає думка В. Ф. Мільченка щодо...;
- В. Р. Призьбін висловив нісенітницю, коли виділив у понятті А. ознаку...;
- глибоко помиляється С. П. Потоцький...

Не варто удаватися й до іншої крайності – ідеалізувати позицію колеги або навіть безпосередньо того чи іншого науковця. Наприклад:

– абсолютно права І. П. Чумаченко;
– єдино правильна позиція щодо питання була висловлена А. В. Сидорук;

– лише думка В. К. Мацарика має право на існування;
– беззаперечним є висновок / думка/ позиція Д. І. Томашенко.

5. Власний стиль наукового письма дослідника формується поступово на основі:

- прочитаної ним наукової літератури;
- традицій наукової школи;
- комунікації з колегами.

Тест для самоперевірки знань щодо правил написання наукових текстів:

<https://forms.gle/HS236hGS3Bkxz6Yr6>

Розробники пам'ятки:

• **Дарина Євтеєва**, к. ю. н., старший дослідник, заступник директора з наукової роботи Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України, гарант освітньо-наукової програми Інституту з підготовки докторів філософії за спеціальністю 081 «Право». E-mail: evteeva.dar@gmail.com.

• **Андрій Лапкін**, д. ю. н., доцент, доцент Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, стейкхолдер освітньо-наукової програми Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України з підготовки докторів філософії за спеціальністю 081 «Право». E-mail: an.lapkin@gmail.com.

За редакцією Владислави Батургареевої, д. ю. н., професора, директора Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України.